www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 135. Джерзи Сити, Н. Дж., вівторок, 13 червня 1933. VOL. XLI. No. 135. Jersey City, N. J., Tuesday, June 13, 1933. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ОБСТОЮЄ СВОЮ ПРОГРАМУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт повідомив конґресових провідників, що він не відступить від свого становища в справі зменшення ветеранських допомог і реорґанізації федеральних бюр. Сенатор Герисон запевнив президента, що без угари на те, що в сенаті є сильна опозиція проти Рузвелта, проєкти президента таки знайдуть більшість і конґрес буде відрочений найдалі у вівторок.

РОЗЛАМ У РОСИЙСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

НЮ ЙОРК. — Розбито церковні збори, на яких промовляв прибувший з Москви архиепископ Бенямин, спеціяльний висланик митрополита Сергія, виконуючого обовязки патріярха російської церкви.

Прихильники митрополита Платона, голови російської православної церкви в Америці, поставились до Бенямина як до большевицького висланика, бо платонівці де головно самі приклонники старого царського режіму.

Архиепископ Бенямин спокійно вислухував атаків, звернених проти нього й митрополита Сергія, як підніжків Леніна й Сталіна, та взивав російських іміґрантів в Америці любити ворогів і не творити автономної російської церкви самочинно, бо це є неканонічне діло, а піддатися під владу митрополита Сергія, як голови російської православної церкви. Він казав, що це не значить, що тим чином російська церква в Америці вже визнає совітську владу. Він взивав священство на іміґрації відхилитися від політики, бо ставлення церкви на услуги царській пропаґанді робить самій церкві в Росії велику шкоду.

Бенямин, запитаний, чи він молиться за вбитого царя і царицю, відповів, що молиться. Тоді запитали його, чи він молиться теж за Леніна і Сталіна. Бенямін відповів: „Так, я можу молитись і за Сталіна. Я молюся за всіх грішників".

Підчас промови архиепископа Бенямина ввійшли на галю два православні російські епископи: Арсеній і Алексій. Вони поцілувалися з архиепископом Бенямином по російському звичаю, а епископи поцілували крім того ще й руку архиепископа. Та зараз по тій церемонії настало замішання.

ВПЛИВИ МОРҐАНА.

ВАШИНҐТОН. — Яких 700 найвпливовіших осіб з ріжних ділянок втягнено на „протекційну лісту" банкового дому Маргана. Всім тим людям Морґан пособляв на ріжні лади. Оті його клієнти були директорами 89 банкових і промислових інституцій, яких маєток виносив понад $20,000,000,000.

ТОМАС ДОБАЧУЄ ЗВОРОТ ДО ФАШИЗМУ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзи). — Соціялістичний провідник, Нормен Томас, каже, що президент Рузвелт вправді не є Мусолінієм, але економічна програма президента є дуже подібна до програми італійського диктатора. Томас твердить, що це буде залежати від робітничих юній, чи програма Рузвелта обернеться в програму Гітлера чи Мусолінія. Юнії в Німеччині чи Італії є тільки іграшкою в руках диктаторів. І це є, говорив Томас, найслабша сторона робітничих юній, що вони так скоро піддаються ріжним „босам".

ПОВІДОМИЛА ЧАСОПИС ПРО СВОЄ САМОГУБСТВО.

НЮ ЙОРК. — Місс Кетерін Діц, літ 35, телефоністка, зателефонувала до „Дейлі Мірор", що вона кінчить зі своїм життям. Потім кинулася з 18 поверха готелю „Тефт" і згинула на місці.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

ШІКАҐО. — Згорів величезний літак з 9 особами, між котрими були 7 пасажирів, котрі хотіли оглядати згори площу, на якій містяться будинки Світової Вистави.

ПЕРЕЛЕТІЛИ АТЛЯНТИЦЬКИЙ ОКЕАН.

ГАВАНА. — Два еспанські летуни, капітан Маріяно Барберан і поручник Хоакін Коляр, перелетіли Атлянтійський океан на протязі 39 годин і 55 мінут. Вилетіли з міста Севілі в Еспанії, а осіли на острові Кубі, маючи при злеті всього 25 ґальонів ґазоліни.

Перелетіли 4,900 миль, летячи пересічно 122.8 миль на годину. За ввесь час дороги бачили тільки два кораблі, але їх ніхто не бачив, ні ніхто не знав, де вони знаходяться, бо вони не висилали ніяких вістей. За лет дістануть нагороду в сумі $5,000.

МАЛПА І ДИТИНА В ПЕРШІМ РОЦІ ЖИТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Появилася на книжковім ринку книжка, затитулована „Ди Ейп енд ди Чайлд", у якій професор і місіс В. Н. Келог описують свої досвіди, які вони мали з малою малпою, шимпанзом, і їх власною дитиною, котрі разом виховувалися. Стверджують, що до 9 місяців малпа розвивалася скорше й була розумніша, але по 9 місяцях дитина почала брати верх.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДЕКРЕТ ПРО ПОСАДИ.

Декретом московського уряду народніх комісарів заборонено лучити державні посади з посадами в трестах і кооперативах. Виїмок зроблено для представників уряду, що засідають в управах і надзірних радах підприємств, які працюють при допомозі державного капіталу.

КОНФІСКАТА ГРОШЕЙ НА ГРАНИЦІ.

На румунській граничній стації Ґрігорі-Ґіка-Вода (Неполоківці) румунська митна сторожа сконфіскувала одному купцеви 6,000 долярів, які він хотів перевезти за границю.

ЛЬВІВСЬКІ СХІДНІ ТОРГИ ПІД КУРАТЕЛЕЮ.

Львівські Східні Торги мають багато довгів, а між іншим винні вони свому бюровому персоналови коло 20 тисяч золотих. Тому, що президент міста, Дрояновський, не приняв делеґації урядовців Східних Торгів у тій справі, всі вони внесли скаргу проти громади Львова й рівночасно зажадали від суду тимчасового екзекуційного зарядження на забезпечення заскарженої претенсії. Суд прихилився до домагань урядовців Східніх Торгів і зарядив, що всіми доходами з цьогорічної вистави Східні Торги не сміють самі диспонувати. Таким чином цьогорічні Східні Торги відбудуться під кураделею комірника.

ЩЕ ПРО АВТОНОМІЮ ЗАКАРПАТТЯ.

В ужгородському соц.-дем. „Вперед" читаємо: Парляментарні представники коаліційних партій Підкарпаття були недавно приняті міністром закордонних справ, д-ром Бенешом, з яким мали довгу розмову про автономію Підкарпаття. Міністер заявив, що він негайно поставить справу автономії перед головою уряду, Маліпетром, і доложить усіх зусиль, щоби нарешті ту автономію здійснити. Дальше затримувати ту справу нема ніякої підстави.

Підкарпатські посли були потім у голови ради міністрів, Маліпетра, який сказав, що як тільки уряд розвяже найбільш невідкладні господарські питання, то зараз скличе міністерську пятку, яка обмірює вже приготовані проєкти закона про автономію, що потім будуть внесені до парляменту на обговорення.

Щодо інвестиції грошевих засобів на Підкарпатті, то представники уряду також обіцяли, що будуть сприяти, щоби на Підкарпаття дісталася значніша сума грошей з позички праці. Але заможніші верстви населення мусять вписувати позичку, щоб вона успішно пройшла і дала змогу потім вкладати гроші в підприємства.

ПАЧКАРСТВО.

Комісаріяти прикордонної сторожі у Львові та Перемишлі впали на слід великої пачкарської афери, в яку вмішаних є немало купців зі Львова, Варшави, Кракова, Сэмбора й інших міст. Функціонарі сторожі перевели ревізії в ріжних містах і сконфіскували багато перепачкованих запальничок, сахарини, шовку, мережок і т. і.

ҐЛЕДИС БУШЕК ВИГРАЛА.

Суд у Ню Йорку признав недавно панні Гледис Бушек $18,000 як відшкодування проти силача Станислава Збишка за зломання шлюбної обіцянки.

Панна Бушек вернулася вже до Вінніпеґу. Вона скаржила Збишка за $25,000. Він обіцяв оженитися з нею ще в 1926 році, коли був у Вінніпеґу. Потім поїхав до Польщі. Листи панни Бушек верталися без відповіди й вона поїхала до Ню Йорку та внесла до суду позов, який виграла.

В НЕДІЛЇ І СВЯТА НЕ ВІЛЬНО НІЧИМ ТОРГУВАТИ ПО СЕЛАХ.

Робітничий Інспекторат Румунії повідомляє, що міністерство праці зарядило, щоби по селах у неділї й свята не відбувалася ніяка торговля. Заборонено також продавати в ці дні й монопольні товари, як тютюн, сіль, сірники.

ПОКАРАНІ ШПИГУНИ.

Воєнний суд у Ясах (Румунія) засудив большевицьких шпигунів, котрих приловлено саме тоді, як вони мали переходити з важними документами через Дністер. Суд засудив Василя Шаповалова на 20 років примусової роботи, Івана Спориса на 15, а Павла Спориса на 10 років.

ШПИГУНСЬКИЙ ПРОЦЕС У РІВНОМУ.

В Рівному скінчився процес проти 21 підсудних, обвинувачених у шпигунстві. Підсудного Теодора Борейка засудили на 12 літ тюрми й 10,000 зол. гривни, Йосифа Тіша на 10 літ тюрми і 10,000 зол. гривни, Ґендельмана і Захарова по 10 літ тюрми, Столярчикова на 8 літ, Швіндельмана на 6 літ, Навмоса на 4 роки, Ткачука і Журацького по 2 і пів року, Скору і Ваца по 2 роки, Теодора Трофімчука й Евстрата по півтора року тюрми. Інших підсудних увільнили.

СВЯТЕ ДЖЕРЕЛО З ТИФОВИМИ БАКЦИЛЯМИ.

Перед касаційним судом у Римі ведеться перший раз карна розправа, яка викликала в цілій Італії великий відгомін. Як обвинувачений станув перед судом власник гостинниці, Торелльо Капеліні. Він є власником не тільки відомого пенсіону „Апеніно", але й до нього належить теж святе джерело „ля Фреда", до якого сходяться паломники з цілої середуцної Італії. В минулому році санітарна комісія ствердила, що джерело заражене тифом. Не вважаючи на заборону згаданої комісії, Капеліні дозволив паломникам пити воду, через що розхорілися багато людей. За це присудив був суд Капелінія на 6 місяців тюрми і 3,000 лір гривни, але Капеліні кари не приняв і тепер справа знайшлася перед касаційним судом.

ТРАҐЕДІЯ В БЛЮДНИКАХ.

В саму Великодню Пятницю згинув від кулі бувший війт в Блюдниках (коло Галича), Василь Дубель, літ 54. В часі погоні за злодієм місцевий постерунковий вистріляє за злодієм, а куля поцілила Василя Дубеля, що впав трупом на місці.

ПОЧТОВІ ГОЛУБИ ПЕРЕПАЧКОВУЮТЬ НАРКОТИКИ.

В Домбровському Басейні прихопила поліція кілька почтових голубів, що мали привязані до ніг невеличкі металеві пляшечки з наркотиками. Здогадуються, що згадані наркотики перепачковували до Польщі з Німеччини.

10-ЛІТНІЙ ПІЯНІСТ.

Север Ярослав Сапрун, 10 літ, з Дрогобича, грав на радіо дня 6. квітня ц. р., а дня 7-го брав участь в Академії „Української Молодь Христови" у Великому Театрі у Львові. В 7-му році життя почав вчитися на фортепяні у п. Кузьмовичевої, а тепер учиться у проф. Шаліта. Музичні критики були захоплені виступом 10-літнього пяніста на Академії „Українська Молодь Христови".

ВАЛЬНЕ ЗҐРОМАДЗЕНЄ!

Дня 30-квітня ц. р. відбулося Надзвичайне Вальне Зґромадзенє обкраденого Польського Банку Кооперативного в Яблоневі, якого членами в переважаючій більшости є наші селяни. Дотеперішні втрати цього банку переходять суму 60,000 зол., отже на кождого члена припадає до заплати покищо по 500 зол. Втрати ці спричинив бувший директор Левандовський, котрого засуджено за спроневіреня на 2 роки тюрми. Всеж таки цей тип був на зборах та забирав голос, домагаючись між іншим, щоби присутні селяни говорили по польськи, бо урядовою мовою банку є мова польська. На превеликий сором було кільканацять дядьків, досі ним так порядно натягнених, які його на зборах попирали. Рутенська глупота є безмежна.

ГОРЯЧОЮ ВОДОЮ ХОТІЛА ПОВИТАТИ ЕКЗЕКУТОРА.

Окремий привіт приготовляла в Сосновцу Марія Мусялякова, яку мали усунути з мешкання. Коли Мусялякову повідомлено про ексмісію, вона загріла досить великий баняк окропу і хотіла обіляти ним екзекутора, що мав перевести ексмісію. Коли цей прийшов з двома постерунковими і почав викидати з мешкання деяку хатну обстановку, Мусялякова вхопила баняк з водою і намагалася виляти екзекуторови на голову. Один постерунковий хотів перешкодити в цьому Мусяляковій і так неосторожно відбирав її баняк, що ввесь окріп виляв на неї. Сильно поранена Мусялякова станула цими днями перед судом, а цей присудив її на один рік тюрми.

АРЕШТУВАЛИ НОТАРЯ В ЛУЦЬКУ.

В Луцьку арештували місцевого нотаря, Кафоля Гуленча, за поважні фінансові зловживання на шкоду маґістрату. Нотаріяльне бюро опечатали, а книжки забрали до ревізії. Це арештування викликало в місті велику сензацію.

40 НІМЕЦЬКИХ ҐАЗЕТ, ЗАБОРОНЕНИХ У ПОЛЬЩІ.

Міністерство почт і телеграфів оголосило спис німецьких часописів, що виходять у Німеччині, яким відобрано дебіт у Польщі. До них належить „Берлінер Таґеблят", „Берзенахріхтен" і 38 інших часописів.

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

БІЛЬШ ЯК ДВАЦЯТЬ ТИСЯЧ НАРОДУ БРАЛИ УЧАСТЬ У СВЯТІ.

Були представники від усіх українських земель, крім Радянської України.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Надзвичайно величаво й урочисто відбулося тут відслонення памятника найбільшому синови галицької землі, Іванови Франкови. Відслонення відбулося в неділю, 28 травня. Памятник, роботи відомого українського скульптора Литвиненка, представляє собою людину, що молотом розбиває скелю. Вже по семій годині ранком на Личаківський цвинтар почали прибувати стрункими рядами довгі кольони українських Соколів, Лугів і Каменярів, що складалися з хлопців і дівчат, з селян і робітників та з інтеліґенції. Точно в 8-мій годині розпочалося свято відкриття памятника промовою голови Комітету Будови Памятника, редактора В. Мудрого. Підчас промови наспіла штафета наколесників дрогобицького туристично-спортового таварства „Підгіря". Ця штафета привезла на могилу поета його рідну землю з Нагуєвич. Землю цю висипано на могилу поета.

Дефіляда перед памятником.

По промові голови Комітету розпочалася дефіляда перед памятником, яка тревала півтори години. Започаткували її відділи з вінками. Перший вінок покладено від родини поета. Всього зложено 130 вінків і всі вони мали жовто-блакитні стрічки, що свідчило про національну маніфестацію учасників відкриття памятника. Підчас дефіляди хор під проводом Івана Охримовича чудово співав могутнє „Ви жертвою в бою", а потім мужеські хори відспівали „Присягу Батави".

На почесному місці в дефіляді маширував Бориславський Басейн з рідних сторін покійного поета. Це був великий відділ селян, робітників та інтеліґенції. За Бориславським Басейном йшли злучені хори, а потім ішли представники повітів один за другим, громада за громадою, школа за школою, установа за установою. Всі вони були з прапорами, або з вінками. В поході брали участь навіть представники поодиноких сіл і майже всіх народніх домів та читалень у Галичині. Очевидно були представники всіх українських центральних та льокальних орґанізацій і установ, були представники селянства, робітництва, ремісників, купецтва, вчительства, адвокатури, лікарів, наукових установ і т. п.

Після дефіляди ріжних установ та офіційних представників ще довгою смугою тягнулася дефіляда українського громадянства міста Львова та ближчих і дальших околиць, які прийшли віддати пошану великому поетови. В дефіляді брали участь також кілька українських орхестр.

Святочна академія.

Святочна академія в память Івана Франка відбулася в салі кіна „Атлянтик", а в неділю в салі Великого Театру. Обидві салі були переповнені народом. Порядок при тім був зразковий та врочисто піднесений. Промову на академії говорив Богдан Лепкий. Сцену між іншим прикрашало погруддя Івана Франка, чудово виконане різьбарем Литвиненком.

Святочний концерт на академії був подією, що захопила все українське громадянство Львова. Це був перегляд творчости найвизначніших сучасних українських композиторів, який переконав Українців, що на музичному полі вони перевищують навіть деякі державні народи. Антін Рудницький як діріґент виказав уповні свій визначний талант, а співак Михайло Голинський ще раз показав себе перед українським громадянством як великий драріжних держав, справу міжнародньої торговлі та лантови й знанню, міг справитися з тяжкою арією з „Мойсея", яку написав А. Рудницький, основуючись на жидівських мотивах.

Таксамо співачка Марія Сокіл знаменито пописалася й ще раз підкреслила свою велич артистки-співачки. Музична частина академії була дійсним святом українського музичного мистецтва, на якому були представлені всі відтінки цього мистецтва від модерних до клясичних форм.

РОЗПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Розпочалася економічно-фінансова конференція в Лондоні. Конференція має завдання вирішити справу стабілізації валюти ріжних держав, справу міжнародньої торговлі та справу репарацій і міжнародніх боргів. Конференція продовжиться кілька місяців, бо перед нею стоїть надзвичайно тяжке завдання погодити між собою розбіжні домагання ріжних держав, як окремих так і цілих ґруп.

Є чутка, що російський міністер справ закордонних, Літвінов, постарається побачитися з секретарем стейту Злучених Держав, Голом, щоби добитися визнання радянського уряду Америкою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110. of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграниці:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА В МОРАЛІ, А НЕ В ЕКОНОМІЇ

Розбираючи те, що пишуть чи говорять про економічну крізу, можна завважити, що як економісти так і супільні діячі, письменники, фільософи й церковні проповідники погоджуються назагал щодо цього, що причина крізи полягає в тім, що не дописують людський розум і серце.

На ту тему говорив теж д-р Николас Ботлер з нагоди закінчення 179 шкільного року Колюмбійського університету. Він підкреслив, що ми переживаємо часи, в яких є захитані основи суспільного порядку. Але це не є захитані економічні підвалини, а тільки моральні, бо саме вони є рішаючим чинником у усвідомленню людини і суспільности.

Від соток літ суспільність є виховувана на засаді, що економія рішає, що вона заважує на могутности народу. Отся фальшива засада, каже Ботлер, довела до того, що погоня за грошем стала рішаючим чинником у життю людини і народів. Бо гроші зачали вважати засобом, який допомагає зробити панування над іншими. Замісць добиватися сили шляхом ідеї, служби загальній справі, люди й держави почали добиватися цеї сили при помочі гроша. Отсей патольоґічний обяв довів тепер до світової крізи. Старинні народи добре розуміли оту деморалізуючу, погану прикмету гроша. Тому не диво, що вони були того погляду, що оборот грішми повинен бути заняттям тільки невільників.

Значиться, коли тепер приходиться думати про поправу відносин, про ліквідацію економічної крізи, то треба памятати на те, звідки лихо походить. Бо, наприклад, в Америці є всього подостатком. Економічної крізи тут властиво нема. Це річ наглядна. Але є тут велика моральна кріза, витворена шаленою погонею за грішми й фільософією, що гріш дає владу.

Нова політика, говорив далі Ботлер, має нас навчити того, що голосив тому 2300 літ славний грецький фільософ Аристотель, що:

„Добро людини має бути вершком політичної науки. Краще причинитися до добра одної людини, ніж нічого не зробити. Зате старатися забезпечити добро народу чи держави є вже високо благородним і святим ділом".

Ось яка засада повинна контролювати людське життя, нашу цивілізацію. Вона має станути на першім місці, а погоня за грошем на останнім. Тоді суспільність, вихована на такій засаді, не переживатиме потрясення своїх основ.

Отакі думки чути тепер з усіх усюдів. І люди прислухуються до них.

Н. Утис.

НЕБЕЗПЕЧНІ НАСТРОЇ.

(Дискусійна стаття, прислана з Европи).

III.

Безперечно, жидівство, яке в цілім світі числить до 15 мілонів, поза ріжницею мов і культур, творить **світову політичну силу.** Ця сила жидівства полягає в фінансах, у світовій пресі, в науці, в культурі взагалі. Подивугідну енергію розвивають жидівські діячі також на політичному полі. Але це чистий абсурд, коли п. Сновида пише, що „Жиди є нарід без землі, без держави і без своєї мови". Навпаки, Жиди стають **патріотами тої країни,** в якій народилися й жиють. Це річ природна. Багато Жидів загинули у Світовій Війні на фронтах, обороняючи рідний край. Відомо, що постачання німецького війська зорганізував у часі світової війни Жид Вальтер Ратенав.

А скільки Жидів вели криву боротьбу за національну самостійність Чехословаччини та Польщі? Ліберман, Перль та інші польсько-жидівські революційні діячі боролися за незалежну Польщу словом і пером, а як прийшов час, то взялися також за зброю. Також у Галичині, в 1918—19 рр., підчас польсько-української війни утворилися добровільні жидівські військові частини на **українському боці.** Саме це прихильне відношення галицьких Жидів до української визвольної боротьби накликало на Жидів страшний погром у Львові, який учинило польське військо в листопаді 1918 року. Уже ці відомі кожній дитині факти спростовують фантазії п. Сновиди, що нібито Жиди „не можуть мати пошани ні до землі, ні до держави, ні до мови народу".

Жиди в цілім світі стоять на тім, що ніхто не може бути караний та переслідуваний за свою віру та за національну приналежність. Це є погляд людяности (гуманности), який найвище піднесла свого часу християнська церква, що проголосила словами апостола: „Нема Єлина (Грека) ані Жида, а всюди й у всіх людях Христос". І треба бути справедливим щодо Жидів. Вони вміють організовано протестувати проти насильства та погромів не тільки там, де кривда діється Жидам, але й там, де терплять інші народи. Підчас польської „пацифікації" Галичини жидівські організації та жидівська преса в Европі та в Америці багато помогли Українцям, щоб вісти про невинну кров нашого народа пройшли по цілім світі й зворушили серця культурних націй. І коли тепер чуємо про якісь українські протижидівські летючки в Галичині та про гуртки української молоді, що бють вікна в жидівських крамницях у сокальськім повіті, то виникає питання: кому це потрібне? Чи не використають таких скандалів Поляки на те, щоб доказувати перед світом, що Українці — то дикуни й що тільки „культурна" польська адміністрація може охоронити Жидів від „гайдамацьких" погромів?

Не забуваймо, що нові держави в Европі, Польща, Чехословаччина, Латвія, Естонія й інші, повстали у великій мірі з допомогою жидівських політичних організацій. Може собі дозволити на „розкіш" антисемітизму Гітлер у старій державі Німеччині та й то, як бачимо, ця „забава" приносить німецькій нації й державі **тільки шкоду.** Українцям, народови поневоленому, треба шукати приятелів у світі, треба дбати також, щоб не накликати проти себе безпідставно і непотрібно світової опінії. Бо як може Жид ставитись прихильно до української визвольної боротьби, коли знаходяться такі Українці, які не тільки не обіцяють українським Жидам політичних прав,, але гордують ними, пишуть, як пан Сновида, що Жид має бути на Україні „лише гостем". Чи може Жид Саймон, міністер заграничних справ британської великодержави, захопитися ідеєю такої держави, де його одновірцям обіцяють таке життя, як (прошу вибачення за вираз) „собаці на перелазі"?

Коли вже п. Сновида порушив справу положення Жидів на Великій Україні, то годиться й нам сказати про це кілька слів.

Пан Сновида пише, що Жиди на Україні тепер панують. Безперечно, є немало комісарів-Жидів, але треба чесно признати, що в своїй масі жидівство гине від голоду та від терору так, як і інші народи на Україні. Недавно пролетіла світом звістка, як комуністи примушують Жидів писати за кордон до рідні, щоб прислали валюту „на лікування". А ці гроші спокійно відбирає собі большевицька „Чека"! „Панування" Жидів на Великій Україні таке, що колиб була змога, то вони всі, окрім комісарів, вивтікалиб за кордон. Але, звичайно, комуністична диктатура не пускає, бо це був би світовий скандал першої кляси.

І тому сумно, коли доводиться читати в українській пресі заялозені фрази про „расу", про „найвищі цінности" і т. д. Як не додумав до кінця своїх думок п. Сновида, видно хочби з такого факту: з одного боку він пише, що німецькі письменники жидівського роду підкопують німецький патріотизм і державність, бо вони, мовляв, „інтернаціоналісти", а в СРСР — Москалі! А перед цим той сам п. Сновида пише, що **всі Жиди** —„інтернаціоналісти". А воно річ дуже проста в дійсности. Російські Жиди-комуністи — це патріоти Великої Росії таксамо, як сер Саймон є патріотом Великої Британії, або як покійний німецький містер закордонних справ Ратенав був патріотом Великої Німеччини. Нема сумніву, що як будуть Українці вести розумну політику, то будуть також українські Жиди, патріоти Великої України. Бо Україна зробила не одного чужинця патріотом. Гетьман Орлик був чеського роду, Іван Трач — німецького, Олександер Русов — російського роду, його дружина Софія Русова роду шведського, Володимир Антонович прийшов до українства від Поляків, польського роду був В. Липинський, російсько-татарського роду М.Туган-Барановський. А скільки є ще інших асимільованих на Україні чужинців, які принесли своїй новій батьківщині на службу вірність, своє знання, відвагу, і навіть життя?

Отже закиньмо цю дійсно „небезпечну забаву" з антисемітизмом та подібними витворами нездорової фантазії. Не складаймо вини за наші невдачі у визвольній боротьбі лише на „воріженьків" та „лихих сусідів". Пізнаймо самі себе! В своїй організованости та в свідомости, в знанні світа й свого краю шукаймо шляхів до визволення. А дитяче пацання ногами і вигуки, що, мовляв, Жиди всьому лиху причиною, лишім комусь іншому. Демаґоґія інколи буває корисна її авторам, але здебільшого вона шкодить самому **рухови,** бо замазує дійсність і веде людей манівцями до неминучої катастрофи.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЯК БОРОТЬБА, ТО БОРОТЬБА.

Навіть ті, що починали боротьбу проти „рекетірства", не сподівалися, до яких розмірів та куди заведе боротьба проти нього.

На всякий спосіб не ждали цього, щоб уряд закинув рекетірство цілій галузі торговлі, як це сталося оноді в Ню Йорку, де державна прокураторія поставила перед суд відділ робітничої юнії, 54 купців та три торговельні підприємства, за намагання змонополізувати торговлю рибою в Ню Йорку рекетірськими способами.

Рекетіри встановляли нечуло високі ціни для продавців на роздріб, а занадто низькі для рибаків, а потім ріжними рекетірськими штучками, між якими очевидно на першому місці було просте, грубе фізичне насильство, заставляли одних і других піддаватись команді.

МОДЕРНИЙ ЙОВ.

Тяжкі часи настали вже й для прогибіціоністів. Нема дня, щоби Господь Бог не зіслав на них нового удару.

Тут виступає один або другий лікар, біольог, чи хто там з новими відкриттями про ділання алькоголю, які нібито доказують, що алькоголь не такий небезпечний, як прогибіціоністи хотіли його зробити.

То знову новий стейт ухвалює скасувати прогибіцію.

То знову статистика пияцтва, яка доказує, що від дозволу пива поліція мала менше клопоту з пияками, ніж до цього часу.

Але що діється в серці цих повочаских Йовів, коли, лежачи на руїнах своєї прогибіції, вони читають, що в Пітсбурґу заасентировано до броварської роботи зовсім чесну залізничу льокомотиву. Один місцевий бровар дістав, видно, так багато замовлень на пиво, що його власна машинерія не вистарчала на виріб потрібної при виробі пари. Броварники наняли від залізничого підприємства Болтимор енд Огайо Ко. залізничу машину для роблення пари. Як не має серце кряятись на таку вістку?

Хіба одна потіха лишається прогибіціоністам: памятати на те, що кого Бог любить, на того нещастя зсилає.

МОРСЬКИЙ ВУЖ ЯК ВЕЛИКОДНЯ ПЕРЕПЛОНЬКА.

Капітан одного англійського корабля, що недавно приїхав з Австралії до англійського порту, Савтгемптону, знову воскресив балачку про морського вужа.

Каже він, що коли його корабель переїздив попри порт Аден в Арабії, з моря появилася морська потвора. Величезний вуж вигрівався на сонці, лежачи на поверхні води. Він мав голову, закінчену рилом, з котрого виставав закінчений остро язик.

Про цього мешканця морських глибин ходять вістки з давен давна. Звичайно його не видно, але як тільки політики підуть на вакації, морський вуж зараз вилазить з морських глибин, вигрівається на сонці, лежачи на поверхні моря, виставляє своє свинське рило, висоплює язик, часто зовсім не гадючий, і інші штуки виробляє, щоби тільки облекшити газетам огірковий сезон.

Чи він властиво є, чи нема?

Сто літ тому один американський корабель бачив цього вужа в певному, неозначеному докладно місці на океані. Сто літ після цього вуж воскрес знов, а може не воскрес, бо може це був той самий вуж.

Його нова поява наново воскресить стару дебату: чи є такі вужі, чи їх нема? І одні можуть доказувати, що це байка, подібна до байки в часах Колюмба про потвору зі стома ногами, яка обіймає корабель і топить його. Та інші можуть показувати на ріжні морські чуда. Коли є риба самець, що жиє ціле життя, держачися бров своєї самиці; коли є риба зі світячими вусами, то чому не може бути морського вужа?

Гліб Лазаревський.

ГЕТЬМАНЩИНА

(Проф. Дмитро Дорошенко. Ілюстрована історія України 1917 — 1923 р.р.).

(21)

Уживаючи всіх засобів, щоби добре зрозуміти та усвідомити всі перипетії цього розкоду, здається, можна дійти до такого висновку: існував на еміґрації Український Союз Хліборобів-Державників, що дотримувався виразної гетьманської орієнтації. На чолі цього Союза стояла Рада Присяжних, а на чолі Ради Присяжних — голова Ради в особі п. В. Липинського.

Гетьманська орієнтація, гетьманський рух втілювався в „ідеї української трудової монархії, побудованої на співпраці й співдружности автономних і самозорґанізованих українських кляс і українських земель, обєднаних в одну націю і в одну державу принципом національної та державної єдности, персоніфікованої в особі невибораного й дідичного гетьмана всеї України та великого князя всея Малия Руси".

Розуміла Рада Присяжних, що „про вибір нового гетьмана на еміґрації не могло бути мови".

Між тим, колишній гетьман Павло Скоропадський заявив Раді Присяжних „про своє бажання відновити свої гетьманські права". Тоді Рада Присяжних, з ініціятиви свого голови, поставила п. П. Скоропадському таку вимогу: „Нехай Павло Скоропадський підпише таке саме, як і всі члени присяжних, записження, нехай вступить, як член, до Ради Присяжних і нехай працює для перемоги гетьмансько-монархістичної ідеї, не як лідер, а як символ, що персоніфікує, і як репрезентант, а тоді Рада Присяжних визнає його права до гетьманства й зложить йому по перемозі присягу в Київі".

П. Павло Скоропадський на це погодився й 6 листопада 1921 р. підписав записження, зазначуючи при кінці нього, що записження це буде мати право „замінити тільки присягою всенародньою, зложеною в українській столиці гетьманови всієї України й великому князеви всея Малия Руси, проголошеному по збудуванню суверенної й незалежної Української Держави в формі Української Трудової Монархії".

І тоді то тільки „реституванися за Павлом Скоропадським його права до гетьманства, бо він же сам цих прав у році 1918 вирікся", — пише автор комунікату.

Отже „реституований" гетьман Павло Скоропадський повинен був „персоніфікувати ідею й силою свого авторитету охороняти чистоту ідеї та єдности орґанізації і, яко „персоніфікаційний символ і репрезентант невибираного й дідичного гетьманства", повинен був уже терпеливо чекати, аж поки не буде збудовано „Українську Трудову Монархію" й по поверненню до Київа не буде йому там зложено „всенародню присягу". Увесь же провід гетьманського руху зосереджувався в руках Голови Ради Присяжних з диктаторською владою.

Тобто ідея фашизму: поруч з „монархом" стоїть „вожд".

Але через ті або інші причини „єдність орґанізації" захиталася, почалися тертя поміж „монархом" і „вождом". „Монарх хотів зробити COUP D'ETAT, щоби захопити повноту влади до своїх рук, але „вожд" попередив його, й 18 вересня 1930 року розпустив Раду Присяжних У. С. Х. Д., розвязав Український Союз Хліборобів-Державників і оголосив URBI ET ORBI, що від нині є один гетьманський рух під персональним проводом п. Павла Скоропадського", і є другий „гетьманський рух, ідея якого сформулована в присяжненню, рух який від нині свого кандидата на український гетьманський престол не має та, доки ми не будемо в українській столиці, не буде мати".

Отже, на жаль, і по прочитаню наведеного комунікату цілком є незрозуміло, на якій підставі історик, шановний пан професор Дмитро Дорошенко, у своїй передмові титулує п. Павла Скоропадського як „яновельможного пана гетьмана"?

Кінець.

Михайло Зощенко.

ТЕРПІТИ МОЖНА

Самособою, що тут говорити: кожне звання має свої недостачі.

Взяти хочаб такий дрібний та немудрий фах стрижія. Тай там без недомагань годі. Я-кийнебудь озвірілий стрижій в суботу так обробить свого гасажира, що потім рідна матінька не пізнає його.

Або, навпаки, робітники скляної гути. Ґазети пишуть, нібито ті славні хлопці мають кругло 10 процентів недомагань.

Себто для прикладу випустили ті робітники на світ божий 100 карафок. Та з тих сто скляних предметиків — 15 у загалі годі пустити в продаж. Решту процентів теж, щоб сказати, також не ялося пускати на прилавок, та треба. Таж треба чимнебудь торгувати. Тим більше покупець — він купить. Поправді буде плакати, боронитися, пику відвертати, одначе купить. Або знову кухарі й докторі. Вони також мають свої недомагання. Згадувати про це не пора. Кожен їв і жвякав і до лікарів заходив.

Словом, яку професію й візьми — всюди недомагання.

І лише є одна професія. Вона не має недомагань. Це — скажемо просто — почтова справа.

Ну, самі скажіть, самі роздумайте своїм розумом. Тай яке може бути недомагання в цій культурній справі? Що замісць марки на долоню стемпель ставити? Або рекомендовані листи проковтувати?

Просто в них не може бути недомагань.

А воно, може бути, дуже образливим здаватися почтовим начальникам.

Себто, повідають, кождий комісаріят має недомагання, кожний комісаріят має пільги, а ми начебто не люди, а собаки.

Невідомо, як на Сибірі до того поставилися, та Середнє-волська управа, втомлена такою несправедливістю, поправила цю справу. Вона випрацювала свої норми недомагань.

Ті святі рядки можна співати на мотив „Дві ґітари за стіною".

„Середнє - волська управа, звязку випрацювала норми недомагань для кореспонденції. Тими нормами дозволялося би безкарно губити 12 процент листів, 6 процентів рекомендованих листів, 4 проценти телеграм..."

Словом, почтовці якось дорівняли іншим професіям. Допущені норми підхожі. Не звірські.

Інша управа, колиб дірвалася до такої повноти влади, відразу махнула би: „Трать, не гнися, 50 процентів на нашу голову!" А онті такі делікатні слюпчики трапилися. Обдумали, скільки чого тратити. І, подумайте, як глибоко продумано! Наприклад, 4 проценти телеграм! Не 3 - не 5, а 4. Яка докладність, бачите?

При такій докладности треба би і про грошеві посилки щонебудь згадати, а вони ні ду-ду. Промовчують потрошки. Та, можна сподіватися, також не більше 16%.

Словом, терпіти можна. Пальта не здіймають.

— Скажи мені, Шульвальд, каже учитель до ученика — що знаєш про те, як повстав чоловік.

— Хай пан професор вийдуть трохи надвір.

— Навіщо?!

— Хай лише пан професор вийдуть... я хочу щось сказати, — каже ученик.

Як вийшли, Шульвальф каже: — Слухайте, пане професор, ви знаєте те, як повстає чоловік, я також, та навіщо ще знати тим смаркачам?

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє, що піврічні збори відбудуться 14 червня, в год. 8-ій ввечір, 39 Мортон ул. Проситься не опустити цих зборів, де будуть важні справи до вирішення. Справоздання делеґата з конвенції У. Н. Союза, виміна грамот на нову реформу. Проситься принести старі грамоти. — Г. Дідоха, предс.; І. Настюк, секр.

Так.

— Ця молода пара виглядає дуже щасливо — чи вони одружені.

— Так, вони обоє одружені — одначе не між собою.

До чого належать вуха.

— Мамо, чи вуха належать до лиця чи до шиї?

— Чому таке питаєшся?

— Бо ти казала Марійці, щоби мені вмила лице, а вона мене мені також вуха.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ КОНГРЕС В АМЕРИЦІ.

Головна основа економічних та політичних сил у боротьбі за українську державність мусить складатися з освітних і культурних елементів. Бачимо, що причиною наших невдач трудностей у народньо-організаційних справах серед українського суспільства є брак відповідного підготовлення на полі освітньо-культурнім.

Справа плекання народньої культури й освіти є дуже важна, тому треба, щоби нею заінтересувалися всі ті громадяни, котрі працюють або хотіли підготовитися до праці в тім напрямі. Завдяки тільки щирим народнім працівникам пощастилось Українцям вивести свою національну культуру, мистецтво, спів, танки, на всесвітній форум і цим звернути увагу інших народів на українську справу. Але це заходи лишень кількох одиниць, котрі для сталого ведення таких праць мусять зміцнити свої ряди новими компетентними силами. Отже заходить потреба витворити певні пляни й способи для зєдинення і викшоленння людей, котрі могли би безперервно працювати серед нашої еміграції. Це питання є дуже великої ваги для молоді українського походження. Бо фактом є, що велике число українських хлопців і дівчат, котрі кінчать американські вищі школи та університети, не дістають майже ніякого знання української мови, літератури та історії. Такі особи не є корисними, а часом навіть є перепоною в народно-культурній роботі. Розуміється, що молодіж, котра не має спромоги виховатися в народнім дусі, не винувата, бо обовязком свідомих громадян подбати, щоби були кваліфіковані народні вчителі, виховничі інституції, українські бібліотеки, народній театр і все те, що потрібне для народньої освіти і культури.

Від довгого часу ми говорили про потребу організації. І маємо велику скількість ріжнородних українських товариств по Америці, котрі мають на цілі ширити народню освіту і культуру. Майже все наше суспільство є обняте в якісь організаційні форми. А всетаки не знаходимо єдности, безперервности і цілости в їх роботі. Між поодинокими гуртками нема внутрішніх звязків. Отже треба якнайскорше створити звязки і централі, котрі обєднували би змагання і цілі, регулювали працю подиноких відділів, додавали духа й ініціятиви, вводили нові засоби, підготовляли та вишколювали працівників. Такі централі були неначе реґулятором, серцем і мозком освітньо-культурних товариств та інституцій. Цього року, з нагоди світової виставки в Шікаґо, можливо і практично було б започаткувати такий рух. Українці в Америці мають добру нагоду і свободу зєднати всі корисні умови сили та відповідно підготовити їх до народньо-культурної праці. Щоби залагодити того роду справи і проблеми, пропоную приготовити і скликати Український Конгрес в Шікаґо підчас Українського Тижня в серпні.

Головна ціль конґресу мала би бути така: обчислити наші сили і здобутки на полі освітньо-культурнім в Америці та Канаді, порозумітися і витворити добрі відносини між американськими і канадійськими Українцями під цим оглядом, зібрати сили й обговорити способи для ведення освітньо-культурних праць в Америці та Канаді на будуче. Учасниками можуть бути всі українські культурні організації, як українських професіоналістів (лікарів, дентистів, адвокатів, та інших), українських народніх учителів, української молодіжи, українських студентів, українських бібліотек, народних домів, українських драматичних кружків та подібних товариств з Америки і Канади. Українці з інших країв можуть бути запрошені як члени-дорадники. Наради малиб тревати два дні, 18 і 19 серпня. В першім дні мав би відбутися загальний конґрес, спільні наради, маніфестації, і т. д., а в другім дні поодинокі секції, як наради професіоналістів, молодіжи та інших. Головний екзекутивний комітет мав би приготовити програму, дістати референтів і виробити подрібні зарядження для переведення цілого конґресу, в порозумінню з представниками і комітетами повище згаданих організацій. Ініціятивний комітет у Шікаґо поробив деякі старання для сформування субкомітетів, котрі були би відповідальні за приготування своїх секцій. До цього часу, як відомо, комітет зїзду української молодіжи вже приступив до активної праці. Дальше було би пожадано, щоби всі інші організації і гуртки повибирали свої комітети в порозумінню з екзекутивним комітетом у Шікаґо. Надіюся, що свідомиї одиниці, котрих такі справи і питання інтересують, подадуть свої опінії і суґестії в якнайскорішім часі.

Д-р О. Дербавка,
2006 W. Chicago Avenue,
Chicago, Ill.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

NEW YORK—CHICAGO
UKRAINIAN EASTERN SPECIAL

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПОЇЗД НА ЧАС УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ
СЕРПНЯ (AUGUST) 15-ГО ДО 24-ГО 1933

$19.00 В ОБІ СТОРОНИ. $19.00

ДІТИ ДО 11 ЛІТ ПОЛОВИНА ЦІНИ.

Товариства або одиниці які плянують які зїзди в Шікаґо а хочуть користати з дешевої та вигідної поїздки, хай вже голосяться в справі сеї екскурсії до: **Ukrainian Club,** 59 St. Mark's Pl. (E. 8th St.), New York, N. Y.

Mr. Peter Smook, 131 Howard St., Newark, N. J. Market 7-3392
Ukrainian Bazar, 60 Beacon St., Newark, N. J.
Mr. Constantin Choley, Proctors Bld. Broadway, Yonkers, N. Y.
Mr. Wm. Miketin, 78 Jackson St., Passaic, N. J.
Volodimir JURKOWSKY, Arranger, 59 St. Mark's Pl. New York City.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

С. С. ШІКАҐО, ІЛЛ.

Протест проти большевиків, чи проти Союза і „Свободи"?

Читаю розкидки, в яких взивають на протестаційні віча, що мають відбутися в неділю, 4. червня, в церковних галях під католицькими церквами на Норт Сайд, а на яких мають запротестувати проти визнання совітів і домагатися ухвалення протикомуністичних законів.

Приходжу на таке віче до церковної галі на Савд Сайд. Вічем проводить о. Кузьмак. Поясняє, що це віче звернене проти комуністів, ворогів Бога, родини і держави.

Крім двох американських бесідників, котрі говорили про страхіття голоду на Україні й большевицьку язву, було ще кілька бесідників українських. Пані Лотоцька забирала слово як голова „Союза Українок Америки". А головні бесіди виголосили: д-р Омелян Тарнавський і студент Катамай.

Д-р Тарнавський схарактеризувавши Маркса як батька соціялізму і большевизму, як сатану, почав добиратися до тих, що продовжують роботу отого сатани, себто боротьбу з християнізмом. І накинувся на наших патріотів, що то видають щоденник для нашої іміґрації, ніби патріотичний часопис, що бореться літами з епископом і виступає проти священиків і Бога і в той спосіб затягає тисячі наших іміґрантів у царство сатани. А чому це роблять ті патріоти, то легко догадатися, говорив бесідник.

Москва платить великі гроші своїм поплечникам. Оті патріоти, що так бояться проти католицької церкви, ніколи не протестують проти Москви...

Студент Катамай вже явно виступав проти „Свободи", її редакторів і У. Н. Союза. Він говорив, що в „Свободі" друкуються статті, якими деморалізується українську іміґрацію і якими збільшується ряди большевиків. Редактори „Свободи" і сама газета, говорив бесідник, ще ніколи не протестували проти большевиків, але зате протестували проти католицької церкви, а навіть недавно видрукували в „Свободі" статтю про клерикалізм, де явно виступили проти наших священиків і епископів, ведучи в той спосіб наш нарід у ряди сатани. Бесідник питав присутних, як вони можуть належати до такої організації, в якій членів за їх тяжко заправцьовані гроші обдурюють і ведуть у царство сатани.

Не знаю, що діялося в серцях Союзовців у Шікаґо. Не даваймо себе заманювати трутням на нянки їх збіговища, бо що вони не заповідалиб, завжди чуємо на їх зборах одно й тесаме: шкалювання того всього, що нам дороге. Не проти Москви чи Польщі хочеться їм протестувати. Вони заповідають боротьбу з комуністами, а на ділі не розбивають підчас своїх протестів большевиків, а тільки наш національний табор.

А ми, Союзовці, маючи у себе тепер молодого нововибраного головного радного нашої організації, мусимо зійтися на наради і подумати, як нам боронити нашу організацію перед такими напастями.

Союзовець.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Civic Center Arranges a Hobby Art Exhibit.

After a very active winter, the Ukrainian Civic Center began the summer season with a hobby art exhibit, which opens today, June 13, at the International Institute, 341 East 17th Street, New York City.

Other activities, such as boat-rides, etc. are scheduled to fill out the balance of the season program.

Irene J. Lenchuk.

Фаховці.

— То ви всьому винні, — кричить шофер до прохожого, якого перевернув. Я вже шоферую десять літ!

— Алеж слухайте, я також не грінор! — відповідає прохожий. — Я вже ходжу пятьдесятьсім літ.

—o—

Між дівчатами.

— Які ці мущини змінливі! Рік тому я кохала Степана до божевілля, а тепер на очі стерпіти його не можу!

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ
ВИЛКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ.
Прийдіть ще нині на лікарські оглядини і вислухайте пояснень щодо вашої справи.
Научними методами я лікую успішно отсі недуги: Шкірні висипки, хронічні чиряки, нервові недуги, шлунок, кишкові й віддихові недуги, загальне ослаблення, дюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм, горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок.
Х-Рей екзамінація крови і хемічні спроби.
Вприскування сироватки і щеплінки.
ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.
DR. ZINS 110 EAST 16th ST. N. Y.
медичний практик 25 літ. (межи 4-тою Евеню і Ірвінґ Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. веч.; неділі від 9. рано до 4. попол.

ОДИНОКА
ПРЯМА ДОРОГА до СТАРОГО КРАЮ
ВПРОСТ ДО ҐДИНІ.
Вигідні пасажирські кораблі
КОСТЮШКО, ПУЛАСКІ, ПОЛОНІЯ
Їдьте цими вигідними кораблями, на котрих дістанете домашню поживу в довільній скількости і першорядну обслугу в вашій рідній мові.
НАЙБЛИЖЧИЙ ВІДЗІД:
S.S. "KOSCIUSZKO", JUNE 28.
Звертайтесь до місцевих аґентів, або пишіть до:
GDYNIA AMERICA LINE
(Formerly Baltic America Line)
89 BROAD STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

НАША ЗАСАДА.
Наша засада щодо особистої услуги є строга. Ми трактуємо всіх однаково, без уваги на ціну, яку родина хоче заплатити.
Особисту услугу і заінтересування даємо радо кождому, хто до нас зголоситься.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St. Jersey City — Phone Montgomery 5-1745
34 E. 25th St. Bayonne — Phone Bayonne 3-0540

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК
ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ
ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ Й БУКОВИНИ.
Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича
Ціна $1.10.
Замовляти:
"СВОБОДА,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Д-р Володимир Ґалан,
комид. батерії 5/4 У. Г. А.

ПРОТИНАСТУП 4 (ЗОЛОЧІВСЬКОЇ) БРИГАДИ У. Г. А.

(Причинки до історії батерії полевих гармат 5/4 У. Г. А.)

(Докінчення)

(3)

На кватиру до Чернушовичи вернулись коло 3-ої години ранком, промокли до нитки, обмазані глиною і болотом.

Вістовий рішився вертатись назад негайно, бо такий був приказ його курінного. Не тямлю імени цього гарного 25-літнього кіннотчика. Приказ був для нього святістю і він дуже гордився тим, що був у частині сотника Ґаздейки, вже тоді звісного в нашій Армії з геройських подвигів.

Першого травня йшло перегруповання бриґади й загальний відпочинок, значить: будова нових позицій, телефонічних получень, перегляд земелля, чищення зброї, перегляд амуніції, коней, возів, а вже вечером прийшов оперативний приказ бриґади до нашого загального наступу, з міром відбити втрачені нами позиції 29 квітня.

Завданням нашої ґрупи було добути Миклашів. Ранком 2 травня піхота перейшла ріку Білку. До завзятих боїв прийшло в дворі Миклашова, а потім на цвинтарі. Для піддержки піхоти батерія 5/4 перепрямилась бродом через Білку (міст був спалений) та прогнала ворога з двора. Гірше було в селі. Ворог окопався на цвинтарі й звідтам здержував огнем кожду спробу нашої піхоти перейти річку, яка розділює Миклашів на дві частини.

В той час інші сотні заняли вже Унтерберґен та гнали ворога з Чижок. Щоби провірити положення, сотник Ґаздейка рушив чвалом з Унтерберґен до Миклашова і там в селі біля церкви привитав його ґрад куль. Та сотник пізнав положення і не завертаючи коня рушив чвалом вперед, щоби проїхати місток. Там якраз йшов найгорячіший бій. Якеж було здивування наших стрільців, коли на ворожій стороні моста вони побачили свого курінного, в шаленому ґоні до своїх. В нас заперло дух, бо затарахкотіли ворожі скорострілі. Сотник приляг до коня, який що сили гнав перед, проскочив місток, і за хвилину був серед нас!

Вийшов цілоі! Чиж диво, що відтоді вважали стрільці свого курінного „характерником", якого куля не чіпляється. Та курінний не тратив часу; знов кинувся вперед на чолі сотні і все пішло вперед, не зважаючи на ворожі скорострілі. В ту хвилю виїжджає з Унтерберґен батерія 1/4 під командою поручника Полянського і прямим огнем, з боку, деспікує ворога й змушує його до втечі.

Піхота заняла всі свої старі позиції, завдавши ворогови значні втрати та добувши багато воєнного майна.

В бою за Миклашів ми мали вбитими: одного старшину, 6 стрільців та значне число ранених.

Батерія заняла позицію біля церкви й звідтам віддала почесну сальву, коли хоронили наших вбитих.

Про цей наступ говорить наказ 4 бриґади ч. 115 з дня 2 травня:

„Зібравшись по відступі на нових позиціях, перейшла бриґада ранком сьогодняшнього дня в наступ та заняла Ліжки, Підберізці, Унтерберґен, Миклашів і Пикуловичі, завдаючи ворогови, особливо в Миклашеві, великі втрати. Командуючий ґенерал Павленко приказав передати всім ударним частинам сьогодняшнього дня, як старшинам, підстаршинам і стрільцям гаряче признання. Подаючи це до відома висказуе команда бриґади щиру подяку всім, що причинилися кровю і трудом до цього успіху, який належить до найкращих в історії бриґади й до чести й хороброго духа до дальшого наступу в обороні землі й волі для українського народу.

Луцький, сот. шеф штабу;
Шухевич, от. кмдт. бриґади.

На постою в Миклашеві.

Не зважаючи на цей бриґадний успіх, зайшла зміна в командному складі бриґади. На місце от. Шухевича прийшов, як комендант бриґади, підполковник Чмелик, родом Хорват. Був це незвичайно здібний вояк, дуже відданий нашій справі й у скорому часі всі його полюбили. Ця зміна прийшла мабуть наслідком недачі 29 квітня і вона вийшла бриґаді в користь. В Миклашеві зачалася знову звичайна позиційна війна, будова окопів, дротяних проволок, острілювання ворога та висилання розвідчих стеж.

При одній такій „прогульці" ранено хорунжого батерії 5/4, Германа. Був це один з цих пострілів, які в австрійській армії звали „стріл вартости двацять тисяч корон", він давав право відійти з фронту до шпиталю. Хорунжий Герман зголосився на розвідку, яка вибралася 9 травня. Біля хреста на дорозі Миклашів-Підбірці вони натрапили на ворожу стежу. Почалася перестрілка і хор. Герман побачив ворога на своїх руках. Щойно за хвилю відчув страшний біль і побачив, що куля пройшла йому через бороду, однак не задрасула кости. Вернувшися зі стежі, він пішов до перевязочного пункту, де йому перевязали рану та хотіли відослати взад, до шпиталю. Про це хор. Герман не хотів навіть чути й з перевязаною головою повнив дальше службу при батерії, і хоч за це прозвали його „арабським шейком", на якого подобав він з перевязаною головою.

Про наше життя говорить комунікат 4 бриґади з дня 10 травня, ч. наказу 122:

„Ворожі літаки літали двічі над позиціями бриґади. Ворожий панцирний поїзд з Вайнберґен і звичайний на південь від горба 272, зложений з 12 ваґонів, острілювали наші батерії. В год. 18.30, дня 6 травня, завважено дві ворожі сотні з двома гарматами на дорозі до Винник, по першої Вульки. Ворожі стежі підсувалися в год. 13 на Підберізці, а в год. 15 на Чижки й їх відогнано. Польська артилерія з Грибович острілювала в полудне Котелів, Стронятин, Сетихів і Підлісчик-гостинець. Наші втрати в ранених: хор. Герман Евген з батерії 5/4 ранений при розвідці ворожих позицій в Підлісцях.

Луцький, сот. шеф штабу;
Чмелик, підполк. кмнд. бт.

В ночі, 15 травня, ненадійно для нас прийшов оперативний приказ до наступу бриґади на Пруси. Плян був такий:

До год. 3 рано наші частини мають перебити ворожі стежі й без стрілу відсунутись під ворожу лінію. Артилерія мала відкрити ураґанний огонь у год. 3 по задах ворога й в міру поступу піхоти переносити вогонь узад.

В наступі взяли участь 9, 10 і 11 курінь та пробоєві сотні. Ввесь плян переведено з такою точністю і так відважно, що наші частини прорвали ворожий фронт, добули Пруси, особливо батерії 4/4 і 5/4, а також висунулася вперед четверта батерії 2/4. Усім, що причинилися до успіху сьогодняшного дня, честь і слава.

Ткачук, четар;
Лясковський, сот. ком. плк.

Коли взяти під увагу, що в той час Перший наш Корпус відступив вже на Камінку Струмилову, а Третій Корпус у Бобреччину, то цей геройський подвиг курінів і батерій 4 бриґади з дня 16 травня 1919 р. останеться в нашій військовій історії завжди одним з найкращих прикладів безмірної посвяти, дисципліни та відваги наших стрільців. Вони свідомо йшли на смерть, щоби — як каже бриґадний приказ — **стягнути сили ворога на себе й улекшити оборону сусідніи нашим бриґадам.**

Ось так святкували день Народньої Свободи стрільці 4 бриґади, 16 травня 1919 р. і своїми трупами встелили широкі поля під Прусами, Жидятичами, Дублянами й Миклашевом. Сьогодня лиш могилки там видніють, а на них похилений деревляний хрест.

В болоті, ніби сирота.
Ніхто не зна,
Що там похований лежить стрілець,
Душа свята!

Филаделфія, травень 1933.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ КНИЖОК

У ЧЕРВНІ, ЛИПНІ і СЕРПНІ.

ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ 50 ПРОЦЕНТ ОПУСТУ

НА ВСІХ ВИДАННЯХ У ЦЬОМУ СПИСІ.

УКРАЇНЦІ И УКРАЇНки!

Хто з Вас іще не має своєї бібліотеки, тепер має нагоду набути її за половину ціни. Також усі товариства, братства, сестрицтва і клюби можуть використати цю випродаж і заощадити гроші, а при цьому мати гарну бібліотеку.

Українці повинні тепер підчас цеї випродажі постаратися, щоб американські бібліотеки використали також отсю нагоду.

Щоб одержати книжки за половину ціни, замовлення не може бути менше від суми одного доляра. Наприклад, хто надішле $1.00, має вибрати собі книжок на $2.00; хто надішле $1.50, має вибрати собі книжок на $3.00; хто надішле $2.00, має вибрати собі книжок на $4.00, і так далі. До кождого замовлення до суми $5.00 треба долучити 10 центів на оплату „асекурації" пакунка, бо при такій випродажі книгарня не може відповідати за затрачені пакунки. На замовлення вище від $5.00 треба надіслати 15 центів.

УВАГА: До цеї оферти не належать книжки шкільні й молитовники. Шкільних книжок і молитовників не можемо продавати по зниженій ціні. Отже просимо покупців мати це на увазі, щоб висилати замовлення тільки на ті книжки, які подаємо тут у цьому списі:

† **Літературні характеристики українських письменників,** II. Маркіян Шашкевич, з ілюстраціями, нап. Богдан Лепкий, брош. 35, опр. 50
† **Літопис української революції,** матеріяли і документи, Ф. Доценко 3.00
† **Любя-згуба, повість** Ю. Федьковича, зредаг. В. Верниволя, брош. 20, опр. 30
† **Любораньки,** сімейна хроніка, А. Свидницького, в оправі 1.50
† **Людина(** опис будови людського тіла для шкіл та самоосвіти, з багатьома малюнками та барвною таблицею, нап. д-р Ів. Раковський 25
Людоїди й інші оповідання, Степана Костіва 25

М.

Мала Історія України, напис. І. К. 15
Марта Борецька, історичне оповідання 25
1. **Маска,** 2. **Краса,** оповідання А. Чехова 10
† **Математика,** практичні поради з аритметики та геометрії, Івана Андрущенка, опр. 50
† **Мелянхолійний валець,** новели Ольги Кобилянської 20
* **Микола Джеря,** повість Івана Нечуя Левицького, з ілюстраціями Е. Турбацького 60
* **Місяць сьідок і другі оповідання** 20
* **Молодий вік,** оповідання для молодіжи, Кн. 1 20
* **Молода Україна.** Провідні ідеї і епізоди — продовження праці Івана Франка 60
† **Монт-Оріоль,** роман, Г. де Мопасан, пер. М. Шраг. Два томи 1.25

Н.

† **На блиск скалах,** повість Анатоля Франса, переклав Ів. Галущинський 65
Навернений грішник, оповідання, Б. Пруса 26
† **Назва України,** з картами, нап. С. Шелухін 10
† **На зелених горах,** збірка поезій, О. Олеся 15
† **На воді,** оповідання Г. де Мопасан, переклав М. Шраг 60
† **Найкращі загадки і забавки для старих і молодих** 20
Напад на Січ, оповідання, Данила Мордовця, і **Павло Полуботок,** поема Ст. Руданського 5
* **Наречена,** оповідання, Георгія Г. Чулкова 15
† **Нарис римської історії,** нап. К. Лоський 60
* **Народний Декламатор,** з передним словом і вступними замітками, 107 ріжних віршів, опр. ... 1.25
* **Народні казки, ч. 1.** 20
* **Народні казки, ч. 2.** 20
* **На стріху сонцю золотому,** повість Марії Колцунях 50
† **Наука природи,** вступні відомости на I. клясу гімназійну та для народніх шкіл, нап. Поль Бер, переклад з французької мови під редакцією Т. Губенка з 183 малюнками 1.00
* **Наука про управу землі,** М. М. Белеґая 1.00
* **На фязах любови** (поезії); **Опир** (галицька леґенда), нап. І. Мулярчик 10
† **Національне відродження австро-угорських Українців** (1772—1880 рр.), Вол. Гнатюк 25
† **Національне виховання.** Б. Клим 15
† **Начерк історії української літератури,** написав Богдан Лепкий, книжка I. і II., брош. 2.00, опр. 2.75
† **Начерк соціольоґії,** нап. проф. д-р Тома Ахеліс, пер. Якименко. В додатку: Поняття соціольоґії по Зіммелю 20
† **Начерк стилістики, поетики і реторики,** д-р Конст. Лучаковського 40
На чужині, оповідання за ріжні пригоди в чужім краю, Івана Сліпка 15
† **Наша рідна мова, ґеоґрафія України і характер України,** Поляка і Москаля. Написав проф. М. Возняк 10
† **Наші казки,** з образками 20
† **Не до пари, Панська воля, Максим Грімач, Отець Андрій, Два сини,** Данило Гурч, народні оповідання Марка Вовчка 20
— **Незабутні.** Літературні нариси Б. Лепкого 15
† **Незвичайні дива природи.** А. П. Нечаєва 20
† **Незвичайний злодій,** дитективний роман, нап. М. Старик 85
* **Незвичайні пригоди Матія Сандорфа,** повість в 2-ох томах, Ю. Верного 2.80
† **Некультурна,** новели Ольги Кобилянської 20
* **Не любо — не слухай, брехать не мішай,** Т. Безщляха 30
* **Не піддавайся біді,** оповідання з селянського життя, д-р А. Чайковського 25
† **Не родися красний, але щасний** Не-читальник, Л. Мартовича 40
† **Німецька селянська війна,** Фр. Енґельса (переклав з німецького В. Лежницький) 40
† **Німецько-український словар** (кишенковий) 65
† **Новелі,** Кн. I., Юрія Сірого 70

О.

† **Образки з громадського і письменницького розвитку Русинів** („Спомини з мого життя"), нап. Олександер Барвінський, в 2-ох частях; перша часть з 10 портретами і 13 картинами 2.00
† **Огляд бувальщини українського народа,** переповів В. Андрієнко, з 40 образцями і 3 мапками 5
† **Огляд історії України,** І. Крипякевича, опр. 20
† **Огляд території України,** після д-ра С. Рудницького написав Петро Франко 10
† **Огляд національної території України.** Д-р Ст. Рудницький 35
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації) — Становище людини — — Яко музика. — Синичний син. — Дні ізшої слави і недолі 15
† **О дванацяти таблицях,** оповідання після народних казок 25
† **Олюнька,** оповід. з життя хлопачкової щляхти в 2-ох томах, д-р А. Чайковського 80
† **Оповідання з військового життя** і інші 15
* **Оповідання про сорок розбійників** 20
Оповідання Олекси Стороженка 15
Оповідання Пантелеймона Куліша 15
* **Оповідання про заздрих богів,** Мих. Драгоманова 10
† **Оповідання з Всесвітної історії,** Ол. Барвінський, в двох частах 80
* **Опришок і другі оповідання** 20
† **Орися, Дівоче серце, Січові гості,** оповідання П. Куліша 30
† **Основи Пластунства (скавтінґ).** О. Яременко 30
† **Осаул Підкова,** оповідання, В. Будзиновського 60
† **От собі казочки,** нап. Рудиярд Кіплінґ, пер. В. Ткачкевич, з двома образк., брош. 20, опр. 30
† **От собі сторійки,** нап. Рудиярд Кіплінґ, переклав Вас. Ткачкевич, з трома образцями, брош. 35

П.

† **Пан Потоцький,** оповідання 15
† **Панна де Мопен,** роман Т. Готіє, пер. М. Шраг, два томи 1.50
† **Панич,** повість з галицького життя, написав А. Чайківський 1.50
* **Пачкар,** оповідання, Б. Лепкого 10
Перед осуд народа. „Нечесть" між „чесною", нап. д-р Семен Демідчук 20
† **Перевіка,** вірші В. Валентіна 10
† **Перли міжнародного красного письменства** (Серія анґлійських клясиків, ч. 1. Чарльс Дікенс: Сверчок на печі, домашня казка, з біоґрафією автора) 40
† **Пес Баскервілів,** дитективний роман, нап. Конан Дойл 85
† **Писання Богдана Лепкого,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Нервиволею. Том I. Вірші, том II. Проза. В полот. оправі 5.50
† **Північний бігун колискою народів,** Евгена Єланича 15
† **Під Корсунем,** історична повість А. Кащенка, вид. 3-те 45
† **Під одну булаву,** історичне оповідання, В. Будзиновського 60
† **Підручник движимих образів,** як оперувати машинами і їх сполученнями, Юр. Костура 15
† **Під шум млинських коліс,** оповідання з 2-ох частих, В. Дедикурин 30
† **Під колесами історії,** д-р С. Томашівський 90
† **Пісні щирої любови,** поезії Марка Сергієнка 50
† **Повісти Т. Шевченка,** I-ий том: Артист, Музика і ін. II-ий том: Наймичка і ін. 50
† **Поганий день Василя Івановича,** оповідання Д. Мамина-Сібіряка, пер. Є. Вировий, з малюнками Ю. Магалевського, видання 4-те 10
† **Поезії** О. Олеся 50
† **Поезії.** Твори Т. П. Куліша 50
† **Поза межами болю,** картина з безодні, нап. Осип Туринський 10
† **Положенні на Кавказі,** нап. гр. Толстой, правдива подія з російського, брош. 20, опр. 30
† **Попович Ясат, Правда та неправда,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 9-ма малюнками Ю. Магалевського 10
* **Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими** 15
* **Порадник для залюблених, або Як писати любовні листи** 35
† **Порадник лікарський** 20
† **Починок,** оповідання, Б. Лепкого 15
* **Порадник лікарський,** написав д-р Силв. Дрімалик. Ст. 288 ..... 2.00
† **Поміж ворогами,** незвичайно інтересна повість І. Левицького 60
† **Поїзд мерців,** картина жертв і трудів, Юра Шкрумеляк 15
† **Похід Українських Армій на Київ-Одесу в 1919 році** (короткий воєнно-історичний огляд). Часть I., II. і III. з 23 кольоровими схемами-шкіцами і документами в додатку, М. Капустинський. Ціна 70
При битій дорозі, оповідання з часів війни, написав М. Струтинський 85
* **Пригода Гука,** незвичайно займаюча повість славного американського автора М. Твейна 75
† **Пригоди наймолодшого брата,** В. Гнатюка 15
† **Пригоди статечної миші,** нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-те, з малюнками художника М. Погрібняка 10
† **Приказки** Евгена Гребінки, з портретом автора й передмовою Б. Л. 20
* **Припинений московський паспорт,** оповідання, М. Твейна 10
* **Природна метода лічення** 15
† **Причта про садівника** та інші оповідання, Мстислава Руси 40
† **Причепа,** повість Ів. Нечуя-Левицького, опр. 2.00
† **Причини аграрної революції на Україні і шляхи до розвязання аграрної справи,** інж. М. Бойцера 10
† **Про алькоголізм,** нап. М. Чайковський, з 11 ілюстраціями 10
Про батька козацького Богдана Хмельницького. Написав Мих. Грушевський 30
* **Провідник,** практичний підручник до науки анґлійської мови 1.50
† **Про жіночу неволю в історичнім розвою,** Мик. Ганкевича 30
Промови, декламації і жевання на весілях, хрестинах і забавах
* **Про полові справи,** нап. д-р Михайло Кос, четверте змінене видання, з образками 50
* **Пророцтва арабської цариці Міхальдї** 10
† **Про світ Божий,** бесіди по природознавству, Ю. Сірого 20
Проти алькоголю
Про Христофа Колюмба та відкриття Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пияцтва, тільки виховання. — Ріп Ван Вінкель, Вашінґтона Ірвінґа. — Дні нашої слави і недолі 10
† **Про тифи — черепний, плямистий та поворотний** (з малюнками), нап. д-р Ст. Суковинченко 20
† **Пісня Бодана Лепкого,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Нервиволею. Том I. Вірші, том II. Проза. В полот. оправі 1.00
† **Психольоґія,** начерк науки про людську душу, нап. д-р Ів. Раковський, брош. 65
* **Пташка-червоногорлачка** і інші оповідання, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Волод. Держицуна 50

Р.

* **Рай і поступ,** Мих. Драгоманова 40
* **Рахункова книжочка,** опр. 50
† **Революція в Росії** (від 1861 р. до найновіших часів). Ф. Ф-н 15
† **Рись-мати, брат і сестра в лісі,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магалевського 10
† **Рідне письменство,** д-р В. Сімовича 60
† **Рідне слово,** збірка новель і оповідань українських авторів 1.00
† **Рідні гості** (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Степовій Україні). Софія Тобілевич (Карпенко-Кара). Ціна 10
Різдвяна ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя 20
* **Робінзон Крузо,** з образками 1.00
† **Розбійник Кармелюк,** історичний роман в 6-ох томах, Мих. П. Старицького 2.40
* **Розмова Поляка з Русином,** веселий вірш, в котрім Русин висміває польську пиху 10
Розмова тверезого пяниці Василя з горіжою, нап. М. Гринишин
Росія й Україна. М. Михайленка 25
† **Рубають ліс,** повість Антона Крушельницького, опр. 2.00
† **Русалка** й інші казки братів Ґрімів, з ілюстраціями 20
† **Русалка,** оповідання Ганни Барвінок 20
† **Русь-Україна а Московщина-Росія,** історична політична розвідка, Льонгина Цегельського 40
* **Рухомі забави і гри,** І. Боберського 30

С.

† **Самостійна Україна Р. У. П.** 15
† **Самоуправа школярів,** нап. Йоганнес Геп, перекл. Вас. Мороз 60
† **Саламбо,** роман, Ґ. Фльобер, пер. В. Чорний. Три томи 1.50
† **Сафо,** роман, А. Доде, пер. В. Чорний 80
Світові байки в оповіданнях, Ст. Руданського 30
Свято весни, — Ворог між нами. — Христос воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстр.). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі 20
† **Своє життя,** розмова на біжучі теми, з малюнками, нап. Петро Тизлій 25
† **Серед вічних снігів і ледів,** В. Лупкевича (з російського перекладу І. Галушинський) 30
† **Серед куль та ґранат.** (Начерки). Евген Воровський. Ціна 10
1. **Серце не навчити.** — 2. Побратими. — 3. Вістун. Оповідання 20
† **Сестра, Козачка, Чумак,** народні оповідання Марка Вовчка 40
* **Сила і краса,** повість В. Винниченка і **Як баба Горбулиха зробила страйк,** оповідання А. Граб-ка 20
† **Син України,** історична повість у трох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацювання та редакція Вал. Залозецького, компонувати Ігор Федів та Вал. Залозецький, брош. 1.50, опр. 2.00
Сільська вчителька, оповідання, Д. Чмаполього 40
† **Січовий підручник до рядових вправ „Вперед"** 30
† **Скошений цвіт,** вимок з галицьких образків, повість Василя Барвінок (Вол. Барвінський), друге видання, із вступом Богдана Лепкого 75
† **Славні побратими,** історичне оповідання А. Кащенка, видання 5-те 65
* **Словарик,** пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Доманицького 30
* **Словар українсько-анґлійський і анґлійсько-український** (кишенковий), А. Роміна 75
* **Словар чужих слів,** д-р З. Кузелі, опр. 40
† **„Словар української мови",** Б. Грінченка, в 2-х томах, разом 2180 сторін 6.00
† **„Словар російсько-український"** М. Уманець і С-ка, в 1 томі, 1040 сторін 3.00
† **Словник чужих слів** д-ра З. Кузелі (кишенковий) 65
† **Сон, Сдарка, Чари, Ледащиця,** народні оповідання М. Вовчка 20
* **Соїнник,** уложений після халдейських, єгипетських і перських мудрців. З нумерами 40
* **Соїнник** (великий) уложений після халдейських, єгипетських і перських мудрців (без нумерів) 60
* **Соняшний промінь,** повість, В. Чайченка 40
* **Сорок тисяч миль під водою,** роман, Ю. Верного 1.00
† **Сорокаті штани** і інші вісті о повідання 25
* **Соціялізм а релігія,** Д. Бориска
† **Соціяльна революція,** К. Каутського (переклад з німецького) 80
† **Спартак, провідник римських ґладіяторів,** історична повість, П. Самойлова 30
* **Співомовки** або **Веселі вірші,** С. Руданського 50
† **Співомовки** С. Руданського, зі вступом Б. Лепкого і з портретом автора, брош. 50, опр. 60
† **Співомовки** Степана Руданського, з портретом автора і з передмовою Б. Лепкого 1.00
Сплачений довг, оповідання з міщанського життя, Дан. Лепкого 15
Спочив мій дух і інші оповідання 15
† **Спомини утікача,** В. Леотович 30
† **Старий горобець,** оповідання Д. Мамина-Сібіряка, з рос. мови переклав Г. Чернихівський, з малюнками М. Погрібняка, видання 3-те 10
Страшна пімста, оповідання з козацьких часів (з многими образками), М. Гоголя 20
† **Струни.** Антольоґія української поезії від найдавніших до нинішніх часів. Влаштував Б. Лепкий. 2 томи 2.75
* **Суд чотирох,** сензаційне оповідання з діяльности „Тайних виконавців смерти", Е. Вейлса 40
Сумна казка й інші оповідання 10

Т.

* **Таємниця Америки** або **Огляд американської культури зперед Христофа Колюмба** 85
* **Тайни цісарської родини,** опис життя австрійських пануючих 85
* **Таємний відомагач,** дитективний роман, нап. Е. Ґаборіо 25
† **Так мовив Заратустра,** книга для всіх і для нікого, нап. Фрідріх Ніцше, переклав Лесь Гірняк, з портретом автора, в 4-х частях 1.50
† **Танець тіней,** роман з рідного побуту, нап. Мих. Яцків, опр. ... 2.00
† **Тарас Бульба,** повість М. Гоголя, переклав Ст. Вець, з ілюстраціями 75
† **Тарас Бульба,** повість з ілюстраціями, Мик. Гоголя 40
Тарас Шевченко, в столітні роковини 20
† **Твори Володимира Винниченка:**
Том I. Краса і Сила та інші оповідання 1.00
„ II. Голота та інші оповідання 1.00
„ III. Боротьба й інші оповідання 1.00
„ IV. Кузь та Гриць і інші оповідання 1.00
„ V. Історія Якимового бувальщину й ін. оповідання 1.00
„ VI. Рівновага, роман з життя еміґрантів 1.00
„ VII. По-Свій, роман 1.00
„ VIII. Божки, роман (продовж. повісти „По-Свій") 1.00
„ IX. Босяк і інші оповідання 1.00
„ X. Чесність з собою, роман 1.00
„ XI. Хочу, роман 1.00
Всі одинацять томів 10.00

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати **виразно і чітко** всі титули потрібних йому книжок і обчислити загальну належитість за них. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий переказ (мані ордер), виписаний на нас, подане у воняжній адресі. Дотичний тропвий переказ треба залучити в листі, оставляючи собі відтінок яко посвідку. Хто посилає паперові гроші, повинен такий лист зареко мендувати (заздрівлюючий забере з почти чужу посилку і її адресіїсвоїм не доручить. **За недоручені посилки, коли замовляючий не прислав 10 центів на реґістер, книгарня не відповідає.**

Замовлені річи висилаємо відворотною почтою і посилку оплачуємо самі. Гроші належить посилати рівночасно з замовленням.

Всі письма треба адресувати так:

"SVOBODA", 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана членицяя від. 210 У. Н. Союза в Вестчестер, Н. Й., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $35. Також дякую місцевим урядникам товариства Згода за їх труд.

Анна Печековська.

—o—

Складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза, що уділив мені запомогу в сумі $25 на 18. конвенції в Дітройт. Таксамо дякую комітетови просьб і скарг, котрий не відкинув просьби для мене і для моїх дітей, бо та запомога стала мені у великій помощі. Дай Боже, щоби наш батько Союз до 19. конвенції зріс вдвоє.

Анна Яремчук.
відділ 173,
Вілмінґтон, Деля.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАМ АБО ЗАМІНЯЮ.
Шістьфамілійний дім зі шторою, в добрій дільниці, продаю за готівку, або заміняю за розумовну спілку на гайвей. Інтересуючі нехай голосяться до: 135-2
A. K. c/o SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДО ВИНАЙМУ
кімнати на літо, в гарній околиці, недалеко міста Ню-Лондон, не далеко вода до купання і т. д. голоситись до: 133-135
JOHN HUDYMA,
Box 82. Oakdale, Conn.

ДО ВИНАЙМУ ОДНА КІМНАТА
при українській родині. Осібний вхід, ванна і всякі вигоди. Порядний мужчина або женщина проситься зголоситись під ч. 134-5
22 ST. MARK'S PLACE, Apt. 15, NEW YORK, N. Y.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ.
Виїжджаю до Европи тому продаю свій бізнес: салун, ресторацию і пурум. Голоситися до: 131-6
E. MYKYTIUK,
6426 Holabird Ave., Baltimore, Md.

НА ПРОДАЖ 150-АКРОВА ФАРМА,
засіяна і засаджена, дім 11 кімнат, барна, великий курник, брудер-гаус, 8 штук худоби, два добрі молоді коні, 200 курей, качки, вся машинерія. Продам за $6,500, готівкою $3,000, а решта на легкі річні сплати. По близчі інформації прошу голоситись на адресу: 130-3
STEPHEN PADWORNY,
Box 33, Middle Grove, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ.
Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРКУРГ І АКУШЕР,
ПЕРЕНІС СВІЙ ОФІС
З ФИЛАДЕЛЬФІЇ ДО КЛІВЛЕНД, О.
під число 3015 W. 14th Street, CLEVELAND, OHIO.
Tel. ATlantic 3929.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8628.
Урядові годинн: рано від 11 до 12, ввечір від 5 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від уший, носа і горла.
1520 SHERIDAN AVE., NEW YORK.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон гора міста Ludlow 7-5823.
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол., 5-7 веч.
В неділі після умови.
Телефон долина міста: Orchard 4-2949.

ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ
шифкарти на всіх корабельних лініях.
Пересилка грошей у ДОЛЯРАХ.
Інформації ДАРОМ.
Нотаріюш
WALTER TWARDOWSKY.
26 St. Mark's Pl. (E. 8th St.).
New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ. (64)

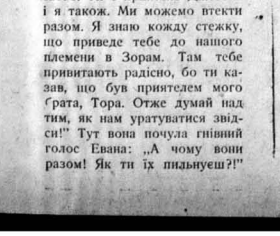

Іванна сіла біля Тарзана й почала до нього тихцем говорити: „Вони тебе вб'ють. Я знаю цих людей. Карб досягне свого. Ти є приятель Джесона і я також. Ми можемо втекти разом. Я знаю кожду стежку, що приведе тебе до нашого племени в Зорам. Там тебе привитають радісно, бо ти казав, що був приятелем мого брата, Тора. Отже думай над тим, як нам уратуватися звідси!" Тут вона почула гнівний голос Евана: „А чому вони разом! Як ти їх пильнуєш?!"

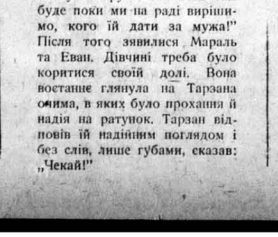

Це говорив ватажок до своєї жінки Маралі. Не чекаючи від неї відповіди, він далі наказував: „Забери дівчину в темну печеру й хай вона там буде поки ми на раді вирішимо, кого їй дати за мужа!" Після того зявилися Мараль та Еван. Дівчині треба було коритися своїй долі. Вона востаннє глянула на Тарзана очима, в яких було прохання й надія на ратунок. Тарзан відповів їй надійним поглядом і без слів, лише губами, сказав: „Чекай!"

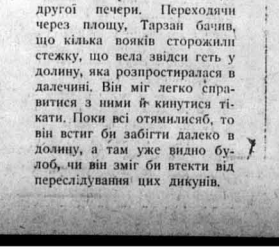

Після того, як Червона Рожа Зораму зникла в печері, Еван звернувся до Тарзана й наказав йому йти за ним до другої печери. Переходячи через площу, Тарзан бачив, що кілька вояків сторожили стежку, що вела звідси геть у долину, яка розпросторилася в далечині. Він міг легко справитися з ними й кинутися тікати. Поки всі отямилися, то він встиг би забігти далеко в долину, а там уже видно було б, чи він зміг би втекти від переслідування цих дикунів.

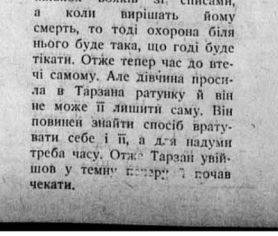

Тарзан спинився на хвилину перед темною печерою, до якої його вели. Він знав, що тепер поставлять біля печери кількох вояків зі списами, а коли вирішать йому смерть, то тоді охорона біля нього буде така, що годі буде тікати. Отже тепер час до втечі самому. Але дівчина просила в Тарзана ратунку й він не може її лишити саму. Він повинен знайти спосіб вратувати себе і її, а для надуми треба часу. Отже Тарзан увійшов у темну печеру і почав чекати.